

Foreningen af
Rådgivende Ingeniører
FRI

KONJUNKTURER

FOR RÅDGIVENDE INGENIØRVIRKSOMHEDER OKTOBER 2019

HOVEDTRÆK OKTOBER 2019

De rådgivende ingeniørvirksomheder melder om en opbremsning i væksten. Sammenholdt med sidste FRI-konjunkturmåling fra april 2019 er forskellene mellem Øst- og Vestdanmark blevet mindre, men er dog fortsat tydelige. Der forventes fortsat en positiv samlet udvikling i Østdanmark, mens Vestdanmark balancerer mellem vækst og tilbagegang.

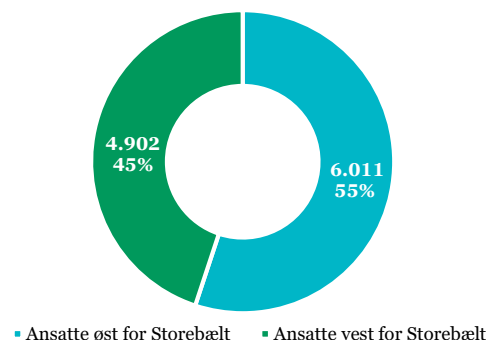
Virksomhederne forventer en overskudsgrad på knap 6 pct. for 2019, hvilket er mindre end i de to foregående år og lavere end forventet i april. Væksten drives af fremgang i erhvervsbyggeri, offentligt byggeri, miljø og eksport. Men samtidig er der en massiv opbremsning i boligbyggeri både vest og øst for Storebælt. Også energisektoren går tilbage på tværs af landet.

Udsigterne for FRI-virksomhederne vest og øst for Storebælt har på flere nøgletal ændret sig markant. Det mest synlige skifte er en opbremsning i væksten i både Vest- og Østdanmark. Branchen oplever et fald i den aktuelle ordrebeholdning over hele landet, men særligt i Østdanmark. Forventningerne til den fremtidige ordrebeholdning er nedjusteret markant, og i stedet vurderer branchen, at ordreboøgerne ikke ændrer sig i Vestdanmark. Forventningen i Østdanmark er dog fortsat positiv på trods af nedjusteringen. Her forventer ca. 40% af FRI-virksomhederne at se flere ordrer i de næste seks måneder.

Forventningerne til den vægtede overskudsgrad i FRI-virksomhederne er, at denne forværres til 5,9 pct. (EBIT) i 2019 mod 6,7 pct. i 2017 og 7,1 pct. i 2018. I april var forventningen for 2019, at FRI-virksomhederne i gennemsnit ville lande en overskudsgrad på 7,2 pct. Ingeniørmangel er fortsat en udfordring. Det er 59 pct. af de rådgiver- og ingeniørvirksomheder i FRI, der har deltaget i undersøgelsen, som oplever mangel på ingeniører, hvilket dog er 36 procentpoint færre sammenholdt med april 2019, hvor 95 pct. af virksomhederne oplevede rekrutteringsudfordringer. Dermed er ingeniørmanglen fortsat udtalt, men dog langt mere begrænset.

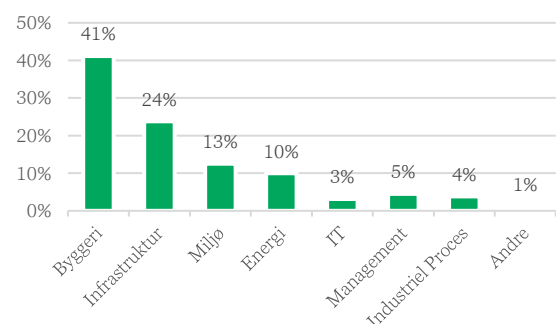
Figur 1

Konjunkturmålingens deltagersammensætning

Figur 2

Omsætning 2018 fordelt på sektorer (13,7 mia. kr.)

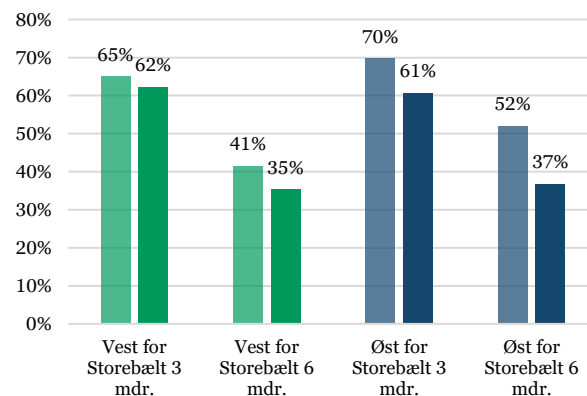
BRANCHEN I HOVEDTAL

I 2018 udgjorde omsætningen for FRI's medlemsvirksomheder i Danmark 13,7 mia. kr. Omsætningen i 2019 forventes at være på 14,2 mia. kr. Eksport udgør ca. 20 pct. af omsætningen.

Branchen beskæftiger pr. 1. januar 2019 13.267 medarbejdere i Danmark. Vigtigste omsætningsområder er byggeri (41 pct.), infrastruktur (24 pct.), miljø (13 pct.) og energi (10 pct.).

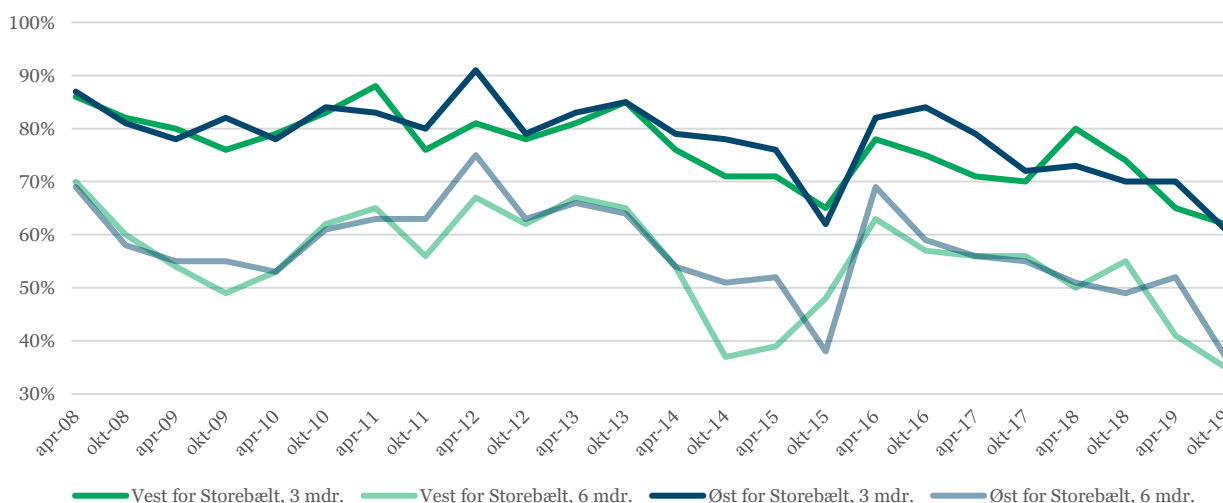
Figur 3

Andel beskæftigede, der er opgaver til om hhv. 3 og 6 mdr. i april 2019 sammenholdt med oktober 2019

Figur 4

Beskæftigede i branchen, der er opgaver til om hhv. 3 og 6 måneder – historisk udvikling

ORDREBOGEN

I konjunkturmålingen for oktober 2019 er ordrebogen i branchen, målt som andel beskæftigede, der er opgaver til om henholdsvis 3 og 6 måneder, faldet under kritisk niveau. Andelen af beskæftigede, der er opgaver til, vest for Storebælt om 3 måneder er faldet fra 65 til 62 pct. I øst er denne andel faldet fra 70 til 61 pct.

Opgaver på 6 måneders sigt falder ligeledes fra 41 til 35 pct. i Vestdanmark og fra 52 til 37 pct. i Østdanmark.

FORVENTEDE ANTAL ANSATTE OG FORVENTET ORDREBEHOLDNING

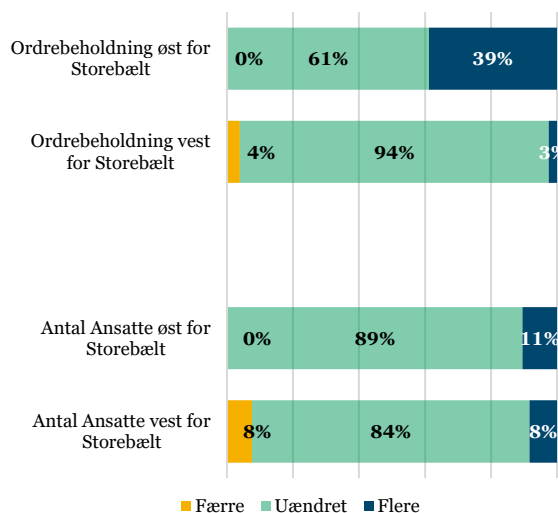
FRI-virksomhederne forventer en svag positiv vækst i antallet af ansatte om 6 måneder, drevet af vækstforventninger øst for Storebælt. I Vestdanmark forventer 84 pct. af virksomhederne at have samme antal ansatte om 6 måneder som nu mod 89 pct. i øst. Kun henholdsvis 8 og 11 pct. af virksomhederne i Vest- og Østdanmark forventer, at de vil have flere ansatte om 6 måneder. Den største forskel på de to landsdele er, at 8 pct. af virksom-

hederne forventer færre ansatte vest for Storebælt mod en forventning på 0 i øst. Sammenholdt med seneste konjunkturmåling i april 2019 er forventningerne, særligt i Østdanmark, ændret. Udviklingen peger nu mod en stabilisering i antallet af ansatte på tværs af landsdelene.

Virksomhedernes forventninger til ordrebeholdning om 6 måneder er ligeledes faldet på tværs af landet. Dog er forventningen til den fremtidige ordrebeholdning i Østdanmark markant bedre end i Vestdanmark. 39 pct. af virksomhederne forventer en styrket ordrebeholdning i øst mod blot 3 pct. i vest. 94 pct. af virksomhederne i vest forventer ikke en ændring i deres ordrebeholdning mod 61 pct. i øst. Kun 4 pct. af virksomhederne forventer færre ordrer vest for Storebælt, og ingen østdanske virksomheder forventer en samlet tilbagegang i ordrebeholdningen.

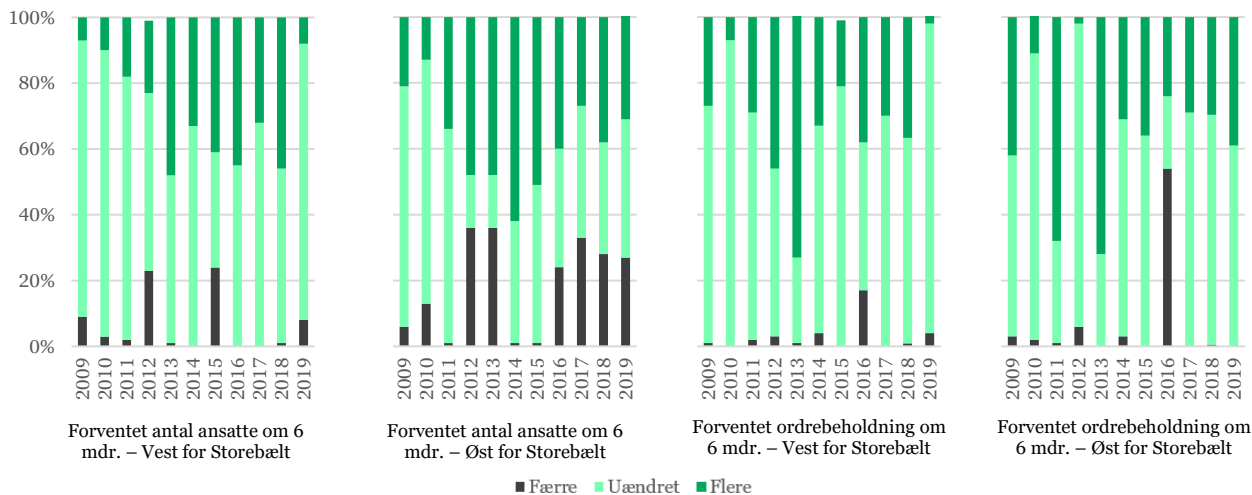
Figur 5

Forventede antal ansatte og forventet ordrebeholdning om 6 mdr.

Figur 6

Forventede antal ansatte og forventet ordrebeholdning om 6 mdr. – 10 års udvikling (målinger pr. oktober)

MARKEDSUDVIKLING PÅ SEKTORNIVEAU

Markedsudviklingen i de forskellige sektorer er overordnet ens i Øst- og Vestdanmark, men varierer i hvor positiv eller negativ udviklingen har været fra seneste konjunkturmåling i april 2019. Ordrebeholdningen for boligbyggeri og energi er negativ i hele landet. Netto har 70 og 36 pct. af virksomhederne vest og øst for Storebælt oplevet en tilbagegang af ordrer på boligbyggeri sammenholdt med

seneste måling. Virksomhederne har ikke oplevet en ligeså negativ udvikling på energi, hvor ordrebeholdningen er reduceret med henholdsvis 35 og 11 procent netto i Vest- og Østdanmark.

Anderledes positiv har udviklingen været inden for erhvervsbyggeri og miljø. I erhvervsbyggeriet har branchen oplevet en styrket ordrebog siden sidste måling i april på netto 6 og 15 pct. vest og øst for Storebælt. På miljøområdet har branchen især i Vestdanmark

oplevet en fremgang i ordrebøgerne. Netto har hele 40 pct. af virksomhederne i Vestdanmark styrket deres ordrebeholdning mod netto 11 pct. i Østdanmark. På offentligt byggeri oplever virksomhederne status quo i ordrebeholdningen i Vestdanmark, mens virksomhederne i Østdanmark har oplevet en markant fremgang på netto 40 pct. på offentligt byggeri.

Den væsentligste forskel mellem de to lande dele er på eksportområdet. Her har virksomhederne oplevet en netto 28 pct. tilbagegang i ordrebøgerne i Vestdanmark sammenholdt med en netto 47 pct. fremgang i Østdanmark.

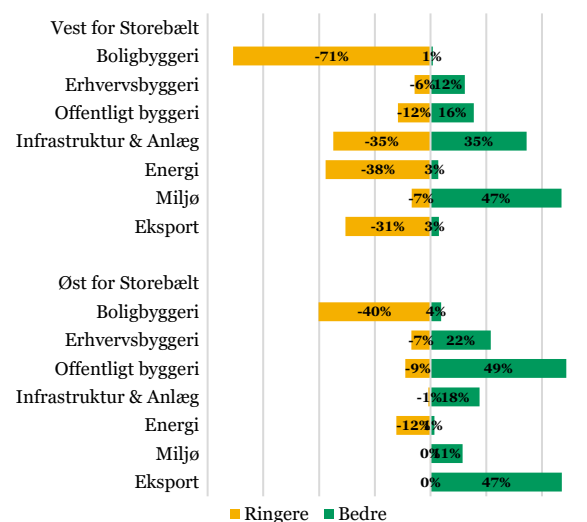
FORVENTNINGER OG PROGNOSE

FRI's konjunkturmåling viser overordnet set det samme billede, som de seneste tal fra Danmarks Statistik om konjunkturudviklingen i serviceerhverv inden for rådgivning, forskning og vidensservice. 11 pct. af virksomhederne i disse erhverv forventede i september 2019 en fremgang i antal ansatte i de kommende tre måneder. 83 pct. forventede omtrent uændret, og kun 6 pct. af virksomhederne forventer færre ansatte i de kommende tre måneder.

Regeringen skønner i sin økonomiske redegørelse fra august 2019, at erhvervsinvesteringer vil stige med 1,8 pct. i 2019 og 4,4 i 2020. Boliginvesteringer forventes at stige med 4,5 pct. i 2019 og 2,1 pct. i 2020.

Offentlige investeringer forventes at stige med 4,1 pct. i 2019, men at falde med 0,2 pct. i 2020.

Figur 7
Ordresituationen ift. april 2019

OM UNDERSØGELSEN

Konjunkturmålingen er udarbejdet af Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI. Undersøgelsen er gennemført i september og oktober 2019. Virksomheder, der repræsenterer 82 pct. af de ansatte i FRI's medlemsvirksomheder, har besvaret undersøgelsen.

Undersøgelsens besvarelser er vægtet i forhold til antal medarbejdere i virksomhederne og tallene er korrigeret for delvise besvarelser, så alle variabler summer til 100 pct.